

مۇندەر بىجە

قدىقىرنىڭ تارىخى، مەدەنلىكىنى ۋە جۇغرابىيلىك ئەھۋالى توغرىسىدا قىسىچە بايان.....	08
بىرىنچى بۆلۈم تارىختىن بۇرۇنقى مەدەنلىكتى دەۋرىگە تەئىلا لۇق ئىزلاр	08
تارىختىن بۇرۇنقى مەدەنلىكتى توغرىسىدا قىسىچە چۈشەنچە	11
تاش قورال دەۋرىگە مەنسۇپ مەدەنلىكتى ئىزلىرى	14
مېتال قوراللار مەدەنلىكتى ئىزلىرى	22
قىياتاش رەسىمىلىرى	27
ئىككىنچى بۆلۈم بۇدىزم مەدەنلىكتىگە تەئىللۇق ئىزلار	38
ئۈچ بورخان تاشكىمىر خارابىسى	40
مورا بۇددا مۇنارى ۋە خانئۆي قەدىمىي شەھرى خارابىسى	44
توققۇزساراي قەدىمىي شەھر خارابىسى	49
تۇمىشۇق بۇددا خارابىسى	54
چوڭ تىم خارابىسى	58
تاش قىلئە خارابىسى	61
قىزقورغان خارابىسى	64
ياۋىلىق بۇدىزم ئىزى	68
كەپتەرخانا بۇتخانا خارابىسى	72
توققۇزقازاناق بۇتخانا خارابىسى	75
كەڭىغان قەدىمىي قەبرستانلىقى	77
ئۈچىنچى بۆلۈم ئىسلامىيەت دەۋرىگە تەئىللۇق مەدەنلىكتى يادىكارلىقلرى	80

ئىسلام دىنىنىڭ قەشقەرگە تارقىلىشى 80
مەھمۇد قەشقەرى مەقبىرىسى 86
يۈسۈپ خاس ھاجىپ مەقبىرىسى 90
«تۈركىي تىللار دىۋانى» بىلەن «قۇتادغۇبىلىك» نىڭ كەچۈرمىشلىرى 92
ساقچىيە مەدرىسى ۋە خانلىق مەدرىسى 107
مەھمۇد قەشقەرى مەدرىسىنىڭ خارابىسى 114
ئوردا ئىشىك مەسچىتى 116
ئەسكىھىسار قدىمىي شەھىرى خارابىسى 119
شېھىتىيار قدىمىي شەھىرى 124
سەئىد ئەللى ئار سلانخان مازىرى ۋە ئوردىخان پادشاھىم مازىرى 128
جۇپ پادشاھىم مازىرى 132
سۇلتان دەرىجە خېنیم مازىرى 135
قەشقەر ھېيتىگاھ جامە مەسچىتى 137
يدىكەن ئازنا مەسچىتى 142
يەكەن رىگىستان خانلىق مەدرىسى 145
ئالىتونلۇقۇم مازىرى 147
ئاپىاق خوجا مازىرى 152
ئابدۇراخمان ۋالى مازىرى 169
قەشقەرده قۇيۇلغان چىڭ ھۆكۈمتى پۇللىرى 170
چاررۇسىيە كونسۇلخانىسى 173
ئەنگلىيەنىڭ قەشقەردىكى باش كونسۇلخانىسى 177
چىڭ ھۆكۈمتى تەسىس قىلغان قاراۋۇلخانلار 181
تۆتنىچى بولۇم باشقا مەدەننېت مىراسلار 206
يازما يادىكارلىقلار 206
قەشقەر شەھىرى 267
قەشقەر قول ھۇنرۋەنچىلىكى 286

292	.....	قەشقەر زىلچىلىرى
304	.....	يېڭىسار پىچىقى
308	.....	قەشقەر ئەتلسى
310	.....	دۇپا - تۇماقلار
330	.....	تامغا بوياقچىلىق
333	.....	لوك
337	.....	تۈگەن
343	.....	جۇۋاز
347	.....	ئەلنەغمە سەنئەتلىرى
353	.....	قەشقەر مۇزىپى ۋە ئۇنىڭ مەزمۇنى
357	.....	ئەجىنەبىيلەرنىڭ قەشقەر بostانلىقىدىكى ئىزلىرى

ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن
 شىرىش ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن
 بىرلىق ئام سىلىن، بىرلىق ئام سىلىن، دىكەن ئام سىلىن، گاتىدى
 قۇرغۇشىن باشقايدى ئاسىدا، بازروبا، ئاقىرىقا قاتارلىق قىشتىلىرىنى
 جىرغايسى ئەللىرىنەمەن ئەللىرىنەمەن قۇرۇقلۇقتىكى ئەدەمىي كارزان بولىد
 شۇرى، شەھىر لەر، تۆتەك، راياتلار، چەزا، قۇرۇقلۇر، قەلەلەر
 ئىز - ئازارىپىر دۇنيانىڭ هەرقايسى ئەللىرىنەمەن ئارغىپىلوك،
 ئېكىپەندىسىجى، عۇز، كۆزلىرى، دەھقانچىلار ئەستىلار بەدەسىپەت
 بىرلىق ئەللىرىنەمەن، سىرىنى، كىز ئەيدىغان، دۇنياپىكىن، هەرقايسى
 ئەللىرىنەمەن سەددەلىيەت خەممەتلىرىن بىرلىك، ئۆزگارا ئىسلىش قىلىش
 وە ئەرقلەمىش جىرياتلىرىن تەتكىق قىلىنىغان سۆھىم بىر ئەرىشىتۇرۇ
 كېلىنىك، جۇشرابىسىلمائە ئاقالىقىز سۈزىقىتە دېپەتكە بولى مەددەسىپە
 شۇر، دەپ ئانالىدى، بۇ ئام كېپتىجە دۇنيا مەددەسىپە ئەشكەندا بۆزىم
 سالماقنى ئىگلىپىدەغان كاتتا قىسىدا ئاياسىپ خالدى.

دۇنياپىكى شەرقىتۇنام ئالىتلارىقىڭ شەرقى مەددەنىيەتلەرىنگە بولى
 ئەن ئۇشۇر مالان دەھقانلىرىنىشە چوڭلۇرىنىشىش، كېڭىشىلىقى ۋە
 ئەنچىكالاشتىشكە تەكىشىپ، قەربى ئۆزى ئەللىرىنىڭ ئارغىپىلوك.